

LADY ● ●

AIDA

REBEL MET EEN ZACHTE KERN

Ze viert haar 25-jarig jubileum als dj, reist de hele wereld over, heeft een goedlopende dj-school, blogt, twittert en facebookt, is vaste gast op feestjes, festivals en openingen, doet aan yoga en mediteert. Maar boven alles is Lady Aïda (53) altijd op zoek naar vernieuwing. „Mensen zeggen vaak: ‘Ik ga met mijn tijd mee...’ Blèh!!! Je moet gewoon in deze tijd blijven. Ik leef in het hier en nu.”

TEKST: DAPHNE BROERS
FOTO'S: JOHN GEVEN, MADELEINE SARS
FOTOBEWERKING: BAS VAN DEN BOOM

Ting ting. Voicemailbericht. Aan de andere kant van de lijn stuitert Aïda bijna door de hoorn heen. „Vrouwke! Kun je me snel terugbellen??? Ik heb goed nieuws!!!!

Heel vet. Kei vette shit!!!”

Tien minuten later blijkt waarom de Eindhovense dj nog meer hypert dan ze normaal doet. „Ik ben net gevraagd om het Rietveld-bushokje onder handen te nemen! Na kunstenaars als Piet Hein Eek en John Körmeling mag ik er een heel jaar mee doen wat ik wil. Niet normaal toch?????” Ondertussen stroomt er een waterval van ideeën uit haar mond. „Maar dat gaan we nog niet verklappen hè? Dat merken ze hier vanzelf wel...”

Het is een seconde stil en dan barst ze los in een van haar typische lachbuien, die standaard met een hoge gillende ‘ieeeeh’ beginnen en eindigen in zwaar hahaha-gebulder.

Aïda Spaninks is een geval apart. Een rebel met een zachte kern. Een eigenzinnige pionier die niet van gelikte kunst maar van onder-

ground houdt. Positief ingesteld, maar nooit te beroerd om haar ongezoete mening er uit te flappen. Een buitenbeentje dat zichzelf weigert aan te passen, maar tegelijkertijd wel met iedereen op kan schieten. Overal waar ze opduikt, sleept ze anderen mee in haar grenzeloze energie. „Maar voor sommige mensen ben ik too much hoor... Ik kan echt een lastig wijf zijn. Dat weet ik zelf ook wel.”

We zitten aan de woonkamertafel in haar appartement, dat vol staat met een deel van haar tachtigduizend albums tellende platenverzameling, kabels, draaitafels en computers, Boeddha-beelden, ingelijste foto's en een gigantische hoeveelheid mappen en plakboeken. „Ik kan niks weggooien”, zegt ze lachend. De komende uren zal blijken dat die opmerking verre van overdreven is. Elke betekenisvolle snipper verleden die ze oprakelt, wordt ondersteund door foto's, flyers of artikeltjes.

Aïda werd op 25 februari 1958 geboren in Diessen, een dorp vlak bij Hilvarenbeek. Haar vader verdiende de kost als terrazzowerker bij Hurks Trilbeton, haar moeder zorgde voor het gezin van zeven kinderen. Ze gniffelt. „Toen ik werd geboren, heb ik drie maanden lang geen naam gehad. Wel doopnamen... Gerarda Jo-

hanna Alberta Maria..., maar mijn vader kon geen knoop doorhakken over mijn roepnaam. Iedere dag kwam-ie weer met iets anders thuis. De vroedvrouw werd helemaal gek en ons ma ook. Ik had onderhand alle verbasteringen van Gerarda al gehad: Arda, Grada.... Mijn broers en zussen hadden allemaal keurige namen. Wim, Maria, Thea. Maar bij mij was er een omslag, want op een dag kwam hij thuis en zei: ik weet het. We noemen haar Aïda. Met twee puntjes, want misschien gaat ze wel iets in muziek doen. Helemaal geweldig toch?”

Die twee puntjes zijn sindsdien heilig, ondanks dat iedereen haar 'gewoon' Aida noemt. „Ja en dat vind ik ook goed. Aiiiiiiida, dat klinkt zo: iaaa-la-la. Zo verheven, zo nahahaaaaa-opera-achtig. Nee, dat gaat nergens over. Dat doen we niet. Hahahahaha.”

Op haar zestiende verhuisde ze naar Eindhoven, waar ze in 1985 modevormgeving gaat studeren. Boven de HEMA in de Rechtestraat. „Ik werd een bietje ziek daar in Diessen. Vond het echt verschrikkelijk. Als ik aan Diessen denk, zie ik altijd hetzelfde beeld voor me. Op zondag was het buiten helemaal uitgestorven en dan zag ik de bladeren door de straten waaien. Heel deprimerend.”

In Eindhoven voelde ze zich meteen op haar plek. „Eindhoven is een-doe-het-zelf-stad met een doe-het-zelf-mentaliteit. Net als Detroit, waar de wortels van de techno liggen. Je moet hier zelf iets doen en als je niks doet, gebeurt er ook niks. Er zitten hier niet voor niets zo veel creatievelingen... Maar toch: een paar jaar geleden lag alles effe stil. Ik dacht: ‘Wat doe ik hier nog?’ Eigenlijk werd Eindhoven weer interessant voor mij door de ontwikkeling op Striyp-S. Ik deed de dance programmering van het eerste STRP Festival in 2006 en heb er mijn dj-school in samenwerking met het CKE.” Ze trekt een frons. „Alhoewel het ruige van Striyp-S er wel een beetje vanaf begint te gaan. Ik hou ervan als dingen in beweging zijn. Als iets klaar is en het staat, dan haak ik af. Vind ik niet interessant. Bijvoorbeeld het Klokgebouw: dat is al bijna een instituut. Ik snap dat ze geld moeten verdienen hoor, maar ik vind het wel jammer. Ik hoop dat die nieuwe zaal geen verhuurschuur gaat worden.”

Ze bladert door het plakboek waar de jaren tachtig in een flits voorbij komen. „Ik ontwierp tijdens mijn opleiding niet echt kleding, maar meer objecten. Kijk: zo'n ijzeren bustier met licht er in hahaha. Of dit... dat was geïnspireerd door muziek van Art of Noise.” Ze trekt een frons. „Hoe heette dat album ook al weer?” Ze springt op en loopt naar een hoge kast. „Hier staat ie volgens mij tussen...” Binnen twee tellen vist ze een gehavende elpee uit een stapel van duizend. „Hier issie! Uit 1987. Ja, ik weet uit m'n hoofd waar welke plaat staat... Alles staat op land. Anders kom ik er niet meer uit.” Tijdens haar opleiding veranderde Aïda's relatie met muziek. „Mijn eerste link met muziek had niks met plaatjes draaien te maken, maar omdat ik kostuums ontwierp die ondersteund moesten worden door een bepaald soort mu-

ziek en decors. Ik luisterde vooral naar avant-garde-achtige dingen. Talking Heads, Brian Eno, dat soort vage gasten. En Philip Glass, natuurlijk. Voor die tijd was muziek meer voor de gezellig. En om op te dansen. Door die opleiding begon ik muziek meer te gebruiken als een tool. Als dj gebruik je muziek ook als een tool. Om een verhaal te vertellen. Om een sfeer op te roepen of emoties te versterken.”

Genetisch gezien heeft ze haar muziekverslaving waarschijnlijk van haar vader geërfd. „Hij had een achtsproren bandrecorder waarmee hij altijd muziek van de radio opnam. We luisterden elke dag naar Joost den Draaijer. We hadden zeil in de woonkamer liggen met een matje bij de deur en ik weet nog goed: dan zaten we in de keuken te eten en als hij dan een plaat hoorde die hij op wilde nemen dan rende-ie naar de woonkamer en schoof met matje en al woeffff richting bandrecorder om dat ding whap van de pauzeknop af te halen. En dan zei hij altijd: ‘Ik hoop alleen niet dat-ie er doorheen gaat lullen!’ Want dan moest alles er weer af, teruggespoeld en weer opnieuw opgenomen worden.”

Naast het in elkaar zetten van ijzeren bustiers met licht er in, werkte ze tijdens haar opleiding achter de bar in cafe Cul-de-Sac. Ze rent naar haar garderobekamertje en komt terug met plakboek nummer twee. „Op vrijdagmiddag was het daar studentenmiddag. Pelpinda-middag. En dan hingen ze met de benen buiten, maar ik vond de muziek veel belangrijker. Ik zat alleen maar achter de platen. Zei tegen de vaste klanten: ‘Tap oew eigen biertje maar, als je ‘t maar in het boek schrijft’. Toen werd ik ontslagen als barkeeper en aangenomen als dj.” De Cul-de-Sac bleek al snel te klein voor haar en dus solliciteerde ze in 1985 bij Sands.

„Hier! Een foto van Aloys, de eigenaar! Sands was zijn hippe kindje. In Aloys draaiden ze top veertig hitjes, in de Sands werd geëxperimenteerd. Daar voelde ik me voor het eerst als een vis in het water. Mijn dj-carrière is daar officieel begonnen. We draaiden de allereerste voorlopers van house. Waren hipper dan de Effenaar in die dagen. Daar draaiden ze nog zwarte-ravenmuziek. Bij de Sands kon ik mijn creativiteit kwijt. We organiseerden vette themafeesten en ik kon op zoek gaan naar nieuwe muziek. We hadden twee ouwe Lenco's staan en een fles Glassex met water waarmee we op de platen spoten, om de krassen en tikken tegen te houden. Hahahaha.”

Na de Sands volgde Berlage, waar Aïda samen met stadsgenoot miss Djax draaide. „Zij

PASPOORT

Naam: Aïda Spaninks

Geboren: Diessen, 25 februari 1958

Burgerlijke staat: Single

Opleiding: Modevormgeving

CV: In '85 start als dj bij Sands; 10 jaar

Fluid in de Effenaar; 80 cursisten

op dj-school op Striyp-S; verzorgt

social-mediatrainingen en geeft

workshops; schrijft onder de naam

Rebelbass columns en artikelen

hiphop, ik house. Uiteindelijk zijn wij allebei ontslagen. Berlage wilde die koers van hippe, jonge muziek niet in.” Via een zekere Fred van de Vooruitgang kreeg ze een baan bij Fellini in Utrecht. „De mooiste club van Nederland. Onder het stadhuis, in een gangenstelsel.” Plakboek drie landt op tafel.

„In de Fellini kon alles. Ik hield daar Fata Morgana's, hippie-achtige feestjes. Met internationaal bekende dj's. Vanaf het moment dat ik daar draaide, ben ik in Nederland doorgebroken.” Na Nederland (onder andere zeven keer Lowlands, de Melkweg, Paradiso, Nighttown, Dance Valley, Extrema, STRP) volgde de rest van de wereld. Van Israël tot Finland en van Parijs tot Berlijn. Ze deelde het podium met grootheden als Kraftwerk, The Orb, Underworld, Jeff Mills, Daft Punk en The Prodigy. „Ik werd zo vaak gevraagd omdat ik als dj betrokken was bij het allereerste begin. Wij -Eva, Isis, Marcello, Dimitri en ik- waren de eerste housepioniers. Er waren wel een hoop brood-dj's, die stonden gewoon in de clubs en draaiden top-veertigplaten. Maar zij pikten die beats helemaal niet op. Pas veel later.”

In 1994 startte Aïda op verzoek van Frens Frijs (in die dagen danceprogrammeur bij de Effenaar) met haar eigen clubavond Fluid. In tien jaar tijd groeide de vijfjaarlijkse serie uit tot een gigantisch (en standaard uitverkocht) succes.

„Weet je wat ik zo leuk vond aan die begintijd? Je had alleen maar telefoon. Hooguit ook nog een fax. Kreeg je op een gegeven moment een telefoontje: ‘Lady Aïdaaaaa? C'est la bonne ladada le vladivla a Paris.’ Kuch. ‘Can you speak English?’ ‘Yes. You come play. Rave in august’. Het contract kwam dan per fax, dat kon je vaak helemaal niet lezen. En dan ging je! Met een prepaidticket naar een of ander godverlaten vliegveld en dan zat je daar als vijfentwintigjarige 's avonds om een uur of tien te wachten met je platenkoffer. Tot er een of andere vage gast opdoemde die zei: ‘Lady Aïda????’ En dan hup, midden in de nacht werd ik afgevoerd naar een of andere rave in een wijngaard. Ik deed dat gewoon. Ben gewoon zo. Ik ben opgegroeid in een gezin waarin zeven kinderen om aandacht vroegen en ik voor mezelf moest opkomen. Ik ben heel erg vroeg zelfstandig gemaakt. Ik stond er eerlijk gezegd ook niet zo bij stil. Ik ging ervoor. Want het was cool.”

En dat is het nog altijd. Na vijfentwintig jaar denkt Aïda totaal niet aan haar pensioen.

„Nee, ik ben het nog lang niet kitsbeu. Als je

MUSEUM ZONDER NAAMKAARTJES

'De Berenkuil is de grootste gedoogzone van Eindhoven. Hier waren de eerste straatraves en ontstond de eerste straatkunst. Vroeger was het een desolate plek, waar je 's nachts illegaal moest spuiten en nu zijn we er trots op. Het mooie van de Berenkuil is dat het een museum is zonder naamkaartjes en ingewikkelde uitleg. Het is een cadeautje aan de stad. Weet je wat dat kost? Er gaat hier een godsvermogen aan spuitbussen doorheen!'

het kitsbeu wordt dan ben je de crowd aan het pleasen en ik ben niet zo'n crowdpleaser. Ik ben meer een crowdteaser. Ik vind het belangrijk om er ook iets van vernieuwing in te leggen. Als je stil blijft staan en plaatjes blijft draaien uit de tachtiger jaren... tja. Ik ga niet zeggen: ik ga met mijn tijd mee. Dat vind ik een belachelijke opmerking. Alleen al het feit als je zoiets zou zeggen, dan moet je er dus moeite voor doen. Je moet gewoon in deze tijd blijven. Ik ben echt van het hier en nu en dat ben ik heel mijn leven lang geweest. Vooral de laatste jaren is dat voor mij een heel groot goed geworden. Ik blijf alleen bij vandaag en kijk niet naar morgen of gisteren."

„In 2005 heb ik borstkanker gekregen. Ik merkte de tumor zelf op, terwijl ik een blog zat te schrijven. Raakte in paniek. Fok. Kut. Huisarts. Ziekenhuis. Ik wist niet of ik het zou overleven. En toen moest ik alles loslaten. De eerste die ik belde was de VPRO. Ik zei: 'Ik blijf mijn blog schrijven. Ik ga dit varkentje wassen en we doen net of er niks aan de hand is'.

Ik heb mijn wereld niet laten instorten. Nee. Zo ben ik niet. Het was een project dat ik moest aanpakken. Zo voelde ik het. Ik laat me toch zeker niet van tafel vegen! Ik ga toch niet thuiszitten? Echt niet. En zeker al die optredens afzeggen? Nee hoor, ik ging gewoon met Kraftwerk optreden en mezelf daarna weer neer laten sabelen door de chemo. Ik zei op een gegeven moment tegen die doktoren van het MMC: 'Stel dat ik het niet overleef, dan heb ik elk geval wel Kraftwerk in de pocket'. Hallo!!!!!! KRAFTWERK. Ahhhhhhhhh. Mijn helden! Is goed, dat regelen we, zeiden ze. Ze hebben me echt in de watten gelegd.

De eerste chemo was net voor Lowlands. Mijn haren begonnen al uit te vallen. Daar moet ik effe iets voor regelen, dacht ik. Dus heb ik een pruik gekocht. Van lang bruin haar, met zo'n lok. Een echte slettenbakkenpruik, waanzinnig gaaf. Ik was als de dood dat het ding zou afzakken op Lowlands, dus hebben ze het voor me vastgezet met dubbelzijdig tape. Ik wilde wel gewoon kunnen stagediven.

Buiten een paar mensen die dichtbij me staan om, heb ik het vijf jaar voor me gehouden. Ik wilde er eerst zelf doorheen, alles verwerken. Als ik terugkijk was het een positieve periode. Ik ben nog meer dan eerst gaan leven in het hier en nu. Ben dichterbij mezelf gekomen. Ik heb die ziekte ergens ook aangegrepen om er persoonlijke groei uit te halen. Om stil te staan bij waar ik mee bezig ben.

Je leert er ook op te vertrouwen dat je lichaam

veel aankan. Ook vijf chemokuren en 28 bestralingen. Ik wilde per se dat de hele behandeling in een jaar afgerond zou zijn. Dat ik één besmet jaar zou hebben en daarna weer kon gaan opbouwen.

Op 1 januari 2006 was het zo ver. Ik wilde eigenlijk meteen naar festival Noorderslag, maar was elke avond om negen uur al opgebrand. In mijn hoofd zal ik vol energie, maar mijn lichaam wilde niet meewerken. Het was een gevecht tegen de futloosheid. Dus ben ik een zwaar intensief sportprogramma gaan doen, van drie keer in de week. En Mindfulness, yoga, mediteren.

Op een gegeven moment vroeg Trudo me of ik mee wilde werken aan een project op bijzondere locaties. Voor ansichtkaarten. Het leek mij geweldig om op de Lichttoren te staan. Naast de letter L. In die dagen had ik ongeveer een centimeter haar. Ik heb lang getwijfeld of ik met of zonder pruik wilde poseren. Het zou

de eerste keer zijn dat ik zonder pruik de straat op zou gaan. Daarom is die foto eigenlijk een overwinningfoto.

Na de shoot sprak ik Sietske Aussems van Trudo. Ik vertelde haar dat ik wel een keer op die plek mijn beats over de stad uit zou willen strooien. Maar ik loog over de reden. Zei dat ik dat wilde doen omdat ik 21 jaar in het vak zat. Maar eigenlijk was het om te vieren dat ik die fucking kut kanker uit mijn lijf had getorpedeerd.

En toen was het vrijdag 30 juni. Bijna niemand wist waarom ik daar stond, alleen een klein clubje intimi. Mijn moeder zat beneden op een stoel. Ik was helemaal in het wit.

Ik dacht alleen maar: 'Fuck you!' Ik heb het overleefd. En terwijl ik stond te draaien kwam alles er uit. Ik strooide alles uit over de stad: verdriet, vreugde, boosheid, kracht. Dat moest. Dat was het mooiste cadeau: dat ik dat allemaal van me af kon draaien." 🍷

FOTO: RIK VAN DEN WILDENBERG